

Hämeenkyrön lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

- Hämeenkyrön perusturvalautakunta päätti 22.5.2019, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään vuosille 2020-2025. Suunnitelman päivittämisestä on vastannut Hämeenkyrön LAPE-työryhmä. Kunnan ensimmäinen lastensuojelulain mukainen suunnitelma valmisteltiin vuosille 2009-2012 ja seuraava suunnitelma koski vuosia 2014-2017. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa toteutetaan Hämeenkyrön kuntastrategiaa: [Menestyvä Hämeenkyrö 2030](#).
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi (lastensuojelulaki 12 §). Suunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään kokonaisvaltaisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä kunnassa. Suunnitelmassa päätöksentekijät määrittävät kunnan lapsi- ja nuorisopolitiikan keskeisen sisällön ja painopisteet sekä varaavat toiminnan ja kehittämisen edellyttämät voimavarat.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma noudattaa YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisiä tavoitteita eli pyrkii turvaamaan osaltaan lapsen oikeuden erityiseen suojeluun ja hoivaan, riittävään osuuteen yhteiskunnan voimavaroista sekä osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon. Lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja ilmaista mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa niin omassa arkiympäristössään kuin päätöksenteossa.

Koko kunta on huolenpidon, kasvun ja oppimisen yhteisö

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma koskee koko kuntaa.

- *Lastensuojelulain mukaisesti kohderyhmänä alle 18-vuotiaat lapset sekä 18-25 -vuotiaat nuoret.*
- *Lisäksi etsivän nuorisotyön kohderyhmä, alle 29 -vuotiaat*
- *lapsiperheiden vanhemmat*

Yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden tukena

- *Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitokset*
- *Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut*
- *Liikunta- ja nuorisotoiminta sekä kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminta*
- *Yhdyskuntasuunnittelu*
- *Seurakunnat ja järjestöt*

Suunnitelma osana LAPE-kehittämistyötä

Lasten ja perheiden palveluiden muutosohjelmassa eli LAPE-hankkeessa (2017-2018) kehitettiin laajasti lasten ja perheiden palveluita. Hämeenkyrön kunnassa LAPE-työryhmä jatkaa lasten ja perheiden palveluiden kehittämistä ja seuraa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Suunnitelman seuranta ja arviointi on vakiintunut osaksi kunnan toiminnan ohjauksen kokonaisuutta. Edellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman keskeiset tavoitteet on saavutettu

Suunnitelma osana LAPE-kehittämistyötä

- *LAPE-hankkeen keskeisiä kehittämiskohteita olivat/ovat:*
- *toimintakulttuurin muutos*
- *perhekeskustoimintamallin kehittäminen*
- *varhaiskasvatus ja koulu lapsen hyvinvoinnin tukena*
- *erityis- ja vaativimman tason palvelut*
- *matalan kynnyksen palvelut*

Ohjelman valmistellut LAPE-työryhmä:

- Päivi Niemi, puheenjohtaja, johtava sosiaalityöntekijä
- Katja Sipiläinen, sihteeri, sosiaalityöntekijä
- Jussi Niinenmaa, perusturvalautakunnan puheenjohtaja
- Mauri Lepola, sivistyslautakunnan puheenjohtaja
- Taina Niiranen, sosiaalijohtaja 10.2.2020 saakka
- Tarja Soukko, johtava hoitaja/sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja 1.5.2020 alkaen
- Kimmo Levänen, sivistysjohtaja
- Kaisa Ojanen, varhaiskasvatuksen johtaja
- Pia Turvala, vastaava terveydenhoitaja
- Pirkko Pilvinen, liikuntatoimen ja nuorisotoimen esimies
- Saija Palonen, koordinoiva erityisopettaja
- Rami Jämsä, kuraattori

Ohjaava lainsäädäntö

Lastensuojelulain 12 §:n mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava

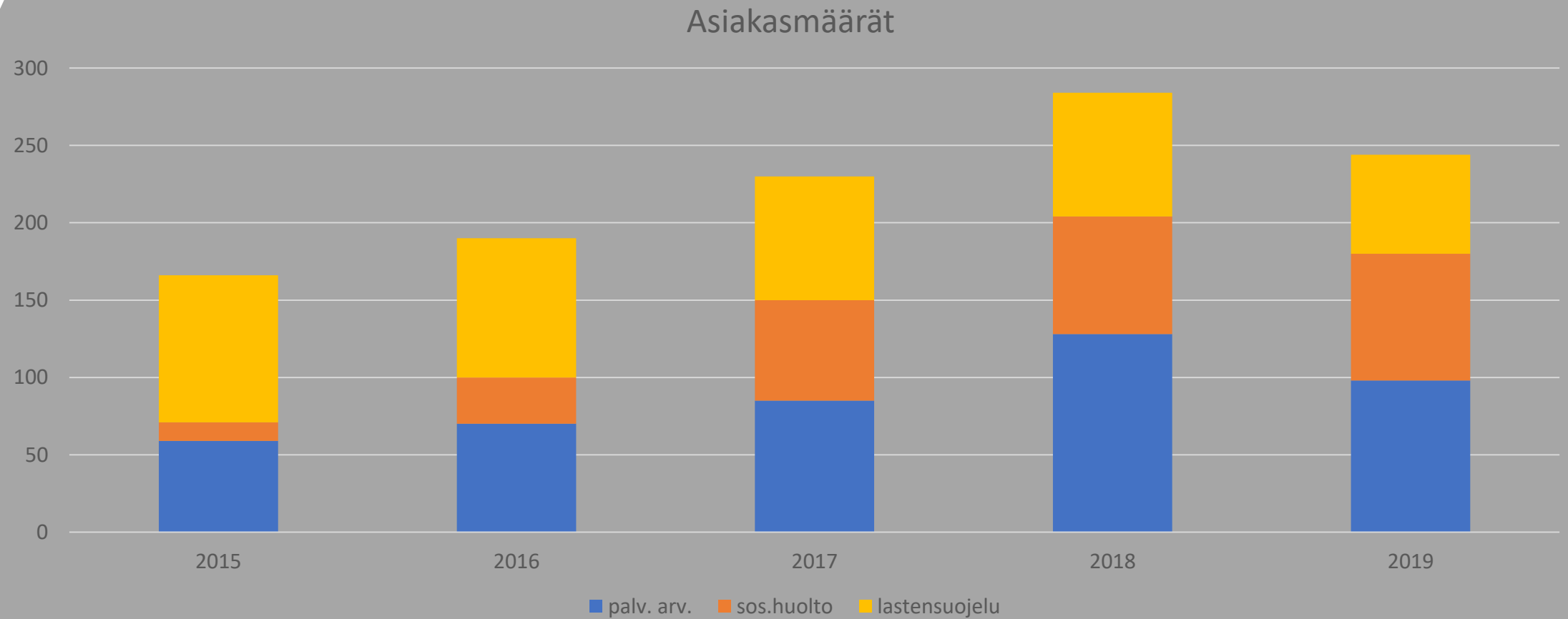
- lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
 - lastensuojelun tarpeesta kunnassa
 - lastensuojeluun varattavista voimavaroista
- lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä
 - suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

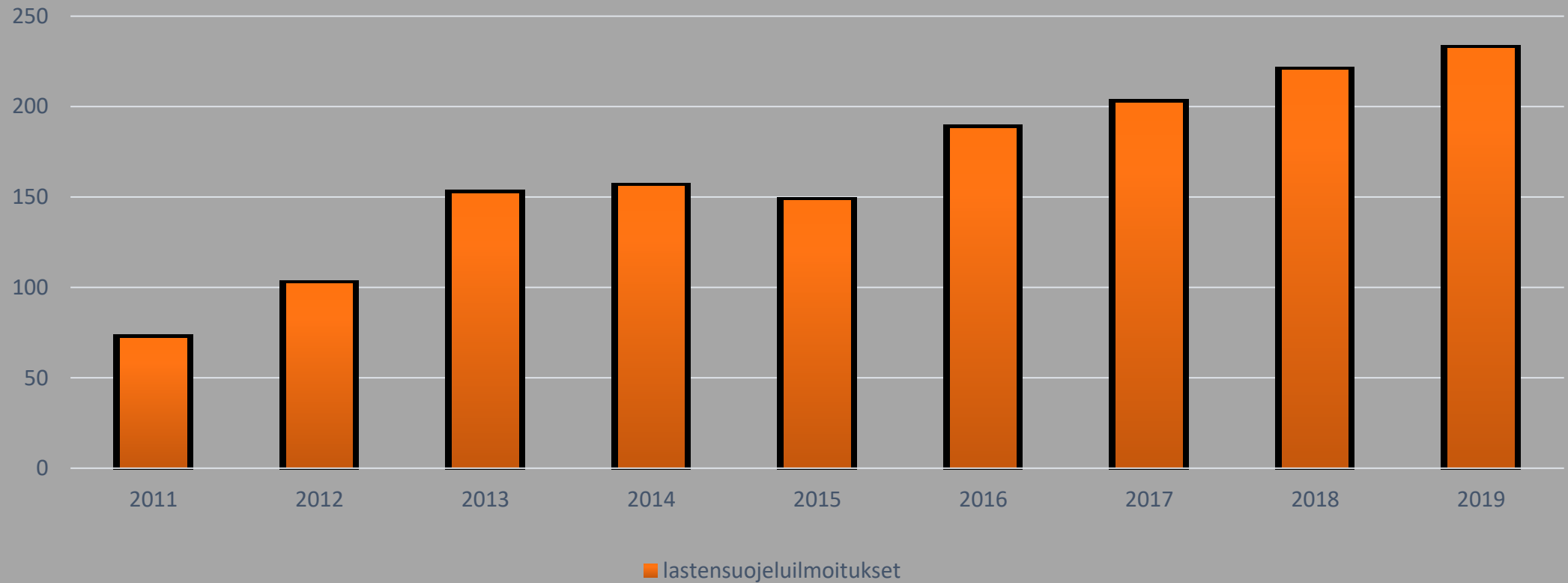
Lastensuojelun tarve

- Hämeenkyrön kunnassa asiakasmäärät lapsiperheiden sosiaalipalveluissa ovat olleet kasvusuunnassa vuoteen 2018 saakka
- Lastensuojelun asiakkaiden määrässä on tapahtunut pientä laskua ja samaan aikaan ennaltaehkäisevissä sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa asiakasmäärä on kasvanut.
- Lastensuojeluilmoitusten määrä Hämeenkyrössä on yli kolminkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Asiakasmäärät

Lastensuojeluilmoitukset

Lastensuojelun resurssit

- Hämeenkyrössä lapsiperheiden sosiaalityön sekä lastensuojelun asiakastyöstä vastaavat:
- sosiaalityöntekijät (3),
- sosiaaliohjaaja (0,8),
- perhetyönohjaaja (1),
- perhetyöntekijä (1).

Lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelu sisältää mm. lastensuojeluilmoitusten vastaanoton, palvelutarpeen arvioimisen, suunnitelmallisen lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelutyön, perheoikeudelliset palvelut, lapsiperheiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, lapsiperheiden päihdehuollon sekä yhteistyökumppaneiden konsultoinnin sosiaalityöhön liittyvissä asioissa. Perhetyöntekijöiden tehtäviin kuuluu matalan kynnyksen perheohjaus sekä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen suunnitelmallinen perhetyö. Lisäksi kotipalvelun oma perhetyöntekijä vastaa lapsiperheiden kotipalvelusta.

Lastensuojelun resurssit

- Hämeenkyröön on perustettu vuonna 2017 sosiaaliohjaajan virka, josta 80 prosenttia on lapsiperheiden sosiaalipalveluiden ja lastensuojelun käytössä, sekä sosiaalityöntekijän virka 1.1.2020, joka kohdistuu kokonaisuudessaan lapsiperheiden sosiaalipalveluihin ja lastensuojeluun.
- Sosiaaliohjaajan työpanos painottuu tulevaisuudessa lastensuojelussa erityisesti jälkihuollon asiakastyöhön.
- asiakasmäärät sosiaalityöntekijää kohden ovat edelleenkin liian suuret etenkin lapsiperheiden sosiaalityössä.
- Virka-aikaan Hämeenkyrössä toimii kunnan oma sosiaalipäivystys, jonka kautta saa kiireellisissä tilanteissa tukea ja esimerkiksi konsultaatioapua kiireellisissä lastensuojeluasioissa. Virka-ajan ulkopuolella koko Pirkanmaan sosiaalipäivystyksestä vastaa Tampereen kaupungin sosiaalipäivystys.

Palvelutarpeen arviointi

- **Lastensuojeluasian vireille tulo**
- Jokaisella henkilöllä on mahdollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli herää epäily siitä, että lapsen lastensuojelun tarve pitää selvittää. Laissa määritellyillä ammattihenkilöillä on erityinen velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus.
- Ilmoituksen saavuttua sosiaali- ja terveyskeskukseen asia on tullut vireille ja seitsemän arkipäivän kuluessa on tehtävä päätös palvelutarpeen arvioinnin aloittamisesta.
- Lisäksi välittömästi on arvioitava mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve.

Palvelutarpeen arviointi

- Lastensuojeluasian tultua vireille aloitetaan palvelutarpeen arviointi, jollei ilmoitus ole ilmeisen aiheeton tai jollei lapsi ole jo lastensuojelun tai lapsiperheiden sosiaalihuollon asiakkaana.
- Palvelutarpeen arvioinnin on valmistuttava kolmen kuukauden sisällä asian vireille tulosta.
- Palvelutarpeen arvioinnin perusteella päätetään, aloitetaanko lapsiperheiden sosiaalihuollon tai lastensuojelun asiakkuus, vai päättyykö selvitys niin, ettei aloiteta asiakkuutta sosiaalityön palveluissa. Tällöin lapsi tai perhe voidaan ohjata esimerkiksi muun palvelun, kuten perheneuvonnan asiakkaaksi.

Avohuolto

- Suurin osa lastensuojelun asiakkaista on avohuollon asiakkaana.
- Lastensuojelussa avohuollon tukitoimet ovat aina ensisijaisia sijaishuoltoon verrattuna.
- Avohuollon tukitoimena on käytetty mm. seuraavia työmuotoja:
- Verkostotyöskentely, perhetilanneselvitykset ja neuvottelut perheen kanssa
- Kotikäynnit, jossa mukana on voinut olla myös yhteistyökumppaneita
- Perhetyö tai perheohjaus, tarvittaessa myös ostopalveluna
- Ohjaaminen peruspalveluihin, kuten perheneuvontaan, päivähoitoon, terveydenhuoltoon ym.
- Tukiperhe tai tukihenkilö
- Terapiapalveluiden ostaminen
- Taloudellinen tuki toimeentuloon, lasten harrastuksiin, asumiskuluihin
- Asunnon järjestäminen
- Perhekuntoutusjaksot laitoksessa
- Perhekuntoutusjakso tai vanhemmuuden arviointi kotona ostopalveluna
- Ensi- tai turvakotijakso
- Avohuollon sijoitus

Sijaishuolto

- Lapsi voidaan joutua sijoittamaan kodin ulkopuolelle, mikäli avohuollon tukitoimet eivät ole riittäviä, sopivia tai mahdollista ja lapsen terveys ja kehitys vakavasti vaarantuu. Sijaishuolto tarkoittaa lastensuojelulain nojalla huostaanotetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen kodin ulkopuolella tapahtuvaa hoidon ja kasvatuksen järjestämistä. Kodin ulkopuolelle sijoittaminen voidaan toteuttaa myös avohuollon tukitoimena tai jälkihuoltona. Sijaishuoltopaikan tulee olla lapsen tarpeiden mukainen.
- Kiireelliseen sijoitukseen on ryhdyttävä, jos lasta uhkaa välitön vaara tai lapsen vanhemmat ovat tilapäisesti kykenemättömiä huolehtimaan lapsestaan tai esimerkiksi kodin olosuhteet vaarantavat lapsen terveyttä ja kehitystä. Lapsi voi myös omalla käytöksellään aiheuttaa sijoituksen tarpeen esimerkiksi päihteiden, rikoksen tai itsetuhoisen käytöksen vuoksi.
- Viimesijainen keino turvata lapsen kasvu ja kehitys on huostaanotto. Huostaanotossa puututaan merkittävästi lapsen perustuslaillisiin oikeuksiin ja perheen itsemääräämisoikeuteen. Huostaanottoon ryhdytään vain, jos lapsen kasvu ja kehitys on vakavasti vaarantunut, avohuollon tukitoimet eivät ole mahdollisia, sopivia tai riittäviä ja lapsen sijoitus kodin ulkopuolelle on lapsen edun mukaista. Huostaanotto on toistaiseksi voimassa ja loppuu viimeistään, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Huostaanotto on kuitenkin lopetettava jo sitä ennen, mikäli huostaanoton edellytykset eivät enää täyty.
- Lapsi sijoitetaan yleensä joko perhehoitoon sijaisperheeseen tai sukulaisperheeseen, ammatilliseen perhekotiin tai lastensuojelulaitokseen. Tarvittaessa lapsi voidaan sijoittaa myös muuhun paikkaan, kuten sairaalaan, kehitysvammalaitokseen, päihdehuollon laitokseen tms.

Sijaishuolto

- Lastensuojelulain mukaan perhehoito on aina ensisijainen sijoitusmuoto ja yleensä lapsen edun mukainen. Hämeenkyrössäkin suurin osa (n. 80 %) sijaishuollossa olevista lapsista on sijoitettuna perhehoitoon. Viimeistään huostaanotto-prosessin aikana lapsen läheisverkosto on kartoitettava. Tämä tarkoittaa sitä, että ennen lapsen sijoitusta kodin ulkopuolelle selvitetään, voisiko joku lapsen läheisistä ottaa lapsen luokseen. Sijoitus läheisperheeseen on aina ensisijainen vaihtoehto, mikäli läheisperhe pystyy vastaamaan lapsen tarpeisiin riittävällä tavalla. Mikäli lapsen siirtyminen läheisperheeseen tapahtuu yhteisymmärryksessä vanhempien kanssa, ei välttämättä huostaanottoa tarvita ollenkaan, vaan läheisperhe voi ryhtyä lapsen oheishuoltajaksi. Sijaisperheiden on käytävä sijaisperheille tarkoitettu valmennus ennen sijoitusta tai heti sijoituksen alettua.
- Huostaanoton keskeinen periaate on perheen jälleen yhdistäminen. Huostaanoton aikana pidetään tiiviisti yhteyttä myös lapsen vanhempiin ja lapsella on oikeus tavata vanhempiaan ja muita läheisiään. Sijaishuollon tavoitteista sekä lapsen ja vanhempien tarvitsemista tukitoimista ja yhteydenpidosta sovitaan asiakassuunnitelmassa. Yhteydenpidon rajoittamisesta voidaan tehdä päätös, mikäli yhteydenpitoa johonkin läheiseen on syytä rajoittaa. Vanhemman olosuhteisiin on tarkoitus vaikuttaa huostaanoton aikana niin, että lapsella olisi mahdollista jossain vaiheessa palata kotiin.

Jälkihuolto

- Huostaanoton tai yhtäjaksoisesti yli puoli vuotta kestäneen avohuollon sijoituksen jälkeen kaikki lapset ovat oikeutettuja jälkihuoltoon. Kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viiden vuoden kuluttua siitä, kun lapsi on viimeksi ollut lastensuojelun asiakkaana. Jälkihuoltovelvollisuus päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 25 vuotta (ikäraja nostettu v. 2020 alusta).
- Jälkihuolto voi pitää sisällään samoja tukitoimia kuin avohuollon tukitoimet. Yleensä täysi-ikäisten nuorten kohdalla jälkihuollon tuki on asumisen, toimeentulon, opiskelun ja asioiden itsenäisen hoitamisen tukemista. Nuori voi myös täysi-ikäisenä olla sijoitettuna jälkihuollon tukitoimena esimerkiksi sijaisperheeseen, mutta sijoitus on nuorelle vapaaehtoista. Usein huostaanoton päätyttyä sijoitus sijaisperheessä tai lastensuojelulaitoksessa jatkuu jälkihuollon sijoituksena ainakin siihen saakka, kun lapsi on saanut ammatin tai on muuten valmis muuttamaan itsenäiseen asumiseen. Jälkihuolto on nuorelle vapaaehtoista.
- Jälkihuolto voidaan ostaa myös yksityiseltä toimijalta tai toiselta kunnalta, jos nuori esimerkiksi asuu kaukana sijoituskunnastaan ja riittävän tuen tarjoaminen sijoituskunnasta käsin ei näin ollen onnistu.

Tulevaisuuden haasteet

- Valtakunnallisesti on kiinnitetty huomiota siihen, että lastensuojelutyötä pidetään erityisen kuormittavana ja työntekijät lastensuojelussa ovat vaihtuneet tiuhaan. Pysyvät ja osaavat työntekijät ovat edellytyksenä sille, että suunnitelmallinen ja vaikuttava työ lasten ja perheiden kanssa onnistuu.
- Lastensuojelussa käyttöön otettavan systeemisen mallin tarkoituksena on parantaa vuorovaikutusta sosiaalityöntekijöiden ja asiakasperheiden välillä ja saada asiakastyöstä mielekkäämpää yksittäiselle työntekijälle ja vaikuttavampaa asiakkaille. Tavoitteena on lisätä sosiaalityöntekijöiden ammattitaitoa ja löytää työn tekemiseen entisten työtapojen rinnalle ja tueksi uusia näkemyksiä. Keskeisintä palveluiden kehittämisessä on kuitenkin turvata lasten oikeuksien toteutuminen.
- Lasten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja tulevaisuuden tavoitteisiin pääseminen vaatii koko kunnan palveluverkoston kehittämistä ja riittävien resurssien turvaamista sekä moniammatillista yhteistyötä.

Ohjaava lainsäädäntö

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain 12 §:n mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava

- opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- toimet joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea
- *tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista*

Tiedot löytyvät koulujen kotisivuilta koulukohtaisista oppilashuoltosuunnitelmista

- Heinijärven koulu
 - Mahnalan koulu
 - Kyröskosken koulu
 - Kirkonkylän koulu
 - Hämeenkyrön yhteiskoulu ja F.E. Sillanpään lukio
 - Sasky lisakki
-
- Suunnitelmat päivitetään vuosittain

Tiedonkeruu

- Kouluterveyskysely (4-5. ja 8-9. luokkalaisille)
- Kuntalaisille avoin nettikysely syksyllä 2019
- Ammattilaisille ja luottamushenkilöille 2.10.2019 työpaja
- Lapsilta ja nuorilta kysytty toiveita eri tavoin:
- Nuoriso-ohjaaja kysynyt nuorten mielipiteitä somessa ja keskustellut nuorisovaltuuston kanssa
- 5-vuotiaille kysely varhaiskasvatuksessa 11/2019
- Neuvolassa kysely kaikille 4-vuotiaille

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila

Enemmistö lapsista, nuorista ja perheistä voi hyvin, mutta pienelle osalle on kasautunut hyvinvointia vaarantavia tekijöitä.

- Valtaosa lapsista, nuorista ja lapsiperheiden vanhemmista kokee terveydentilansa hyväksi. Tilanne on hyvä kansainvälisestäkin vertailtuna.
- Mielen terveyteen liittyvää oireilua esiintyy yleisesti.
- Lasten ja nuorten terveys on kohentunut, mutta eri ryhmien väliset terveyserot ovat pysyneet ennallaan tai jopa kasvaneet.
- Lapsiperheissä vanhempien terveysongelmat voivat olla koko perheen hyvinvoinnin riskitekijä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila

- Hämeenkyrössä esiintyy kouluikäisillä univaikeuksia hiukan keskimääräistä enemmän
- Päihteisiin suhtautuminen on koko maahan verrattuna myönteisempää, toisaalta yli 50% nuorista ei käytä päihteitä lainkaan.
- Nuoret kokevat voimakkaammin olevansa riippuvaisia älylaitteiden käytöstä, kuin valtakunnallisesti.
- Yläkouluikäisten nuorten kokema seksuaalinen häirintä on kasvussa ja siihen tullaan oppilashuollossa kiinnittämään jatkossa enemmän huomiota.
- Suurin osa yläkoulun oppilaista kokee koulunkäynnin ja kouluyhteisön mielekkäänä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Perhekeskusverkoston toiminnan kehittäminen	Määritellään kunnan perhekeskustoimijat ja toiminnan periaatteet. Luodaan sektorirajat ylittävä perhekeskusideologian mukainen toimintakulttuuri ja koulutetaan henkilöstöä mahdollisimman laajasti. Jatketaan ja kehitetään Lape-työryhmän ja perhekeskustiimin toimintaa.	Toteutuneet toimintamallit Työryhmien kokoukset Toteutuneet koulutukset	Kunnan Lape-työryhmä Perhekeskustoiminnan kehittämistiimi (PEKE-tiimi)
Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden varmistaminen lapsille ja nuorille	Panostetaan ennaltaehkäisevään toimintaan ja järjestetään lapsille ja nuorille mahdollisuus saada koulupäivän aikana jonottamatta keskusteluapua (esim. psykologi, kuraattori, kouluterveydenhoitaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja).	Seurataan matalalla kynnyksellä ilman ajanvarausta toteutuneita käyntejä.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Sivistysjohtaja

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
	Järjestetään matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut ja hoitopolut myös opiskeluterveydenhuollon ulkopuolella oleville nuorille. Tiedotetaan palveluista käyttäjiä parhaiten palvelevalla tavalla.		
Neuropsykiatrisen osaamisen lisääminen ja neuropsykiatrisen palveluverkoston vakiinnuttaminen kuntaan	<p><u>Nepsy</u>-valmentajakoulutus toteutuu v. 2020, osallistujia sivistys-, sosiaali- ja terveyspalveluista.</p> <p>Aloitetaan <u>nepsy</u>-valmennukset v. 2021 aikana.</p> <p>Perustetaan <u>nepsy</u>-välinelainaamo kirjaston yhteyteen ja kehitetään toimintaa.</p>	<p><u>Nepsy</u>-valmentajien määrä kunnassa.</p> <p>Seurataan toteutuneiden valmennusten määrää ja <u>nepsy</u>-lainaamon käyttäjämääriä.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen johtaja</p> <p>Vastaava terveydenhoitaja</p> <p>Sosiaalityön päällikkö</p> <p>Lasten kuntoutustiimi (LAKU-tiimi)</p>
Kiusaamisen ehkäisy	Luodaan ja käyttöön otetaan kiusaamisen ehkäisyn mallit varhaiskasvatukseen ja kouluille (kouluilla rehtori päättää käytettävän mallin, esim. Kyröskosken koululla	Seurataan mallien käyttöön ottoa ja kiusaamisen määrää (esim. kouluterveyskysely).	<p>Rehtorit</p> <p>Päiväkotien johtajat</p> <p>Elämänlaatu palveluiden esimies</p>

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
	<p>"Yhteispelejä"-malli ja Kirkonkylän koululla <u>KiVa</u>-malli). Painopiste mahdollisimman varhaisessa puuttumisessa kiusaamiseen arjen työssä.</p> <p>Nollatoleranssi kiusaamisessa myös nuorisotiloilla sekä kaikissa muissakin lapsille ja nuorille järjestetyissä tapahtumissa. #syrijinnastavapaaalue</p>		
Kohtaamispaikkatoiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen	<p>Perustetaan perheille kohtaamispaikka (esim. nuorisotilojen yhteyteen).</p> <p>Kehitetään kohtaamispaikkatoimintayhteis työtä kunnan, seurakunnan ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Kehitetään kohtaamispaikkatoimintaa siten, että se on käytettävissä perheille myös iltaisin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p>	<p>Seurataan kohtaamispaikan kävijämääriä ja asiakastyytyvyyttä.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen johtaja</p> <p>Vastaava terveydenhoitaja</p> <p>Sosiaalityön päällikkö</p> <p>Perhekeskustoiminnan kehittämistiimi (PEKE-tiimi)</p>

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Päihteiden käytön vähentäminen ja päihdetietoisuuden lisääminen	<p>Kaikki lasten ja nuorten järjestetyt ajanviettomahdollisuudet ja tapahtumat ovat päihteettömiä.</p> <p>Aloitetaan Ankkuritoiminta yhteistyössä poliisin kanssa. Järjestetään päihdekasvatusluentoja sekä oppilaille että vanhemmille.</p>	<p>Kouluterveyskyselyissä seurataan nuorten päihteiden käyttöä.</p> <p>Seurataan päihteistä johtuvien lastensuojeluilmoitusten määrää.</p> <p>Ankkuritoiminnan tilastot.</p>	<p>Nuorisopalveluiden esimies</p> <p>Sosiaalityön päällikkö</p> <p>Vastaava terveydenhoitaja</p>
Nuorisotilatoiminnan kehittäminen ja panostuksen lisääminen varhaisnuorisotyöhön	<p>Kehitetään nuorisotilatoimintaa palvelemaan eri ikäryhmiä.</p> <p>Palkataan varhaisnuorisotyöntekijä vuonna 2021 vastaamaan alakouluikäisten palveluista.</p>	<p>Seurataan nuorisotilojen kävijämääriä ja nuorten palautteita.</p> <p>Toteutunut henkilöstöressurssin lisäys.</p>	<p>Elämänlaatupalveluiden esimies</p> <p>Nuorisopalveluiden esimies</p>
Harrastusmahdollisuuksien lisääminen kaikille lapsille ja nuorille	<p>Järjestetään vuosittain lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia esittelevä tilaisuus perheille.</p> <p>Kunnan nettisivuille kootaan tiedot harrastusmahdollisuuksista ja</p>	<p>Seurataan harrastavien lasten osuutta kouluterveyskyselyssä.</p> <p>Seurataan harrastustoimintaan liittyvää palautetta, (esim. kysely lapsiperheille vuosittain).</p>	<p>Elämänlaatupalveluiden esimies</p>

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
	<p>linkit harrastusseurojen sivuille.</p> <p>Järjestetään edullisia matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille kunnan ja seurojen yhteistyönä.</p> <p>Järjestetään kyläkouluille koulun jälkeisiä harrastusryhmiä.</p> <p>Järjestetään kulttuuri- ja liikuntaseteleitä vähävaraisille lapsiperheille.</p>		
Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu oikea-aikaiseksi	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu vakiinnutetaan opetussuunnitelmassa osaksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintaa.	Toteutuneet toimintamallit varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.	Sivistysjohtaja
Medialukutaidon kehittäminen	Koulukuraattori pitää mediakasvatuksen oppitunteja vuosittain 1.-, 3.- ja 5.-luokkalaisille.	Toteutuneet oppitunnit	Koulukuraattori

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
	Tilataan Mannerheimin lastensuojeluliiton pitämiä mediakasvatusiltoja esikoulu- ja alakouluikäisten lasten vanhemmille.	Toteutuneet mediakasvatusillat, osallistujamäärät.	Koordinoiva erityisopettaja
Lapsiperheköyhyyden ja taloudellisten kriisitilanteiden ehkäisy	Kehitetään sosiaalityöntekijä-sosiaaliohjaaja työparitoimintaa ennaltaehkäisevänä taloussosiaalityön välineenä. Lisätään sosiaaliohjausta taloudellisissa vaikeuksissa olevien perheiden tueksi (edellyttää lisäresurssia sosiaaliohjaukseen).	Toteutunut toimintamalli.	Sosiaalityön päällikkö
Lasten ja nuorten kuntoutuksessa selkeät hoitopolut sekä kuntoutuksen oikea-aikaisuus	Hoitopolkujen rakenteellinen toteuttaminen ja hoitopoluista tiedottaminen. Moniammatillisen työn vahvistaminen.	Kirjatut hoitopolut. Lakisääteisten laajojen neuvola-, koulu- ja opiskeluterveystarkastusten toteutuminen.	Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Lasten kuntoutustiimi (LAKU-tiimi)

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Maahanmuuttajanuorten kotoutumisen edistäminen koulutuspolkuja selkiyttämällä ja paikallisia työllistymismahdollisuuksia lisäämällä	<p>Yhteistyöhanke Hämeenkyrön yrittäjien, SPR:n ja kunnan kanssa.</p> <p>Yhteistyön kehittäminen oppilaitosten ja työpajan kanssa.</p>	Seurataan opiskelupaikan löytäneiden ja työllistyneiden maahanmuuttajanuorten määrää.	<p>Sosiaalityön päällikkö</p> <p>Sivistysjohtaja</p> <p>Työllisyyspalveluiden päällikkö</p>
Lastensuojelun systemisen toimintamallin käyttöönotto	<p>Lastensuojelun henkilöstön koulutus v. 2020.</p> <p>Asiakasmäärien pienentäminen resurssin lisäyksen kautta mallin käyttöönoton mahdollistamiseksi.</p>	Seurataan mallin mukaisesti toteutettujen asiakkuuksien määrää.	Sosiaalityön päällikkö

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Parisuhteen ja vanhemmuuden tuki	<p>Otetaan vanhempien jaksaminen ja tuen mahdollisuus puheeksi varhaiskasvatuksen <u>vasu-keskusteluissa</u> ja neuvolakäynneillä ja ohjataan vanhempia aktiivisesti esim. perhetyöhön tai perheneuvontaan</p> <p>Järjestetään teemaan liittyviä yleisöluentoja / päiväkodin vanhempainiltoja</p>	<p>Toteutunut toimintamalli <u>puheeksiottamiseen</u></p> <p>Järjestetyt luennot ja kävijämäärät</p>	<p>Perheneuvonnan vastaava psykologi</p> <p>Varhaiskasvatuksen johtaja</p> <p>Vastaava terveydenhoitaja</p>

Lapsi-, nuoriso- ja perheystävällinen elinympäristö

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto päätöksenteossa	<p>Koulutetaan henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä edelleen lapsivaikutusten arvioinnin käyttöön (esim. MLL:n järjestämä koulutus uudelleen).</p> <p>Huomioidaan lapsivaikutukset kaikessa päätöksenteossa, myös esim. kaavoituksessa ja elinkeinoelämässä.</p>	Seurataan lapsivaikutusten arvioinnin käyttöä päätöksenteossa.	Kunnan johtoryhmä
Perheystävälliset puistot ja monipuoliset liikuntapaikat perheille	<p>Kehitetään ulkoleikki- ja ulkoliikuntapaikkoja huomioiden eri ikäisten käyttäjien tarpeet mm. laitehankinnoissa.</p> <p>Monipuolistetaan laitevalikoimaa mm. ulkokuntosalilaitteilla ja kuntoiluportaililla.</p>	Seurataan puistojen ja liikuntapaikkojen käyttömääriä.	<p>Tekninen johtaja</p> <p>Liikuntapalveluiden esimies</p>
Urheilukeskuksen kehittäminen Skeittaus- ja scoottauspuisto	Koko urheilukeskukselle laadittavassa suunnitelmassa mukana myös skeittaus- ja scoottauspuisto.	Seurataan suunnitelman toteutumista.	<p>Tekninen johtaja</p> <p>Liikuntapalveluiden esimies</p>
Lasten ja nuorten omaehtoisen liikkumisen edistäminen	<p>Joukkoliikenneyhteyksien parantaminen ja hintatason kohtuullistaminen</p> <p>Kevyen liikenteen väylien lisärakentaminen</p>	<p>Joukkoliikenteestä saatu palaute, nuorisovaltuusto, kyselyt.</p> <p>Kevyen liikenteen väylien kilometrimäärä kunnassa.</p>	<p>Kunnanhallitus (joukkoliikenne)</p> <p>Elinympäristöjohtaja (kevyen liikenteen väylät)</p>

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/Mittari	Vastuutaho
Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden kehittäminen kaikissa palveluissa	<p>Osallistetaan peruskoulujen ja lukion oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston edustajat mukaan kuntalaisia koskevien suunnitelmien valmisteluun.</p> <p>Kehitetään asiakasraatitoimintaa eri palveluissa.</p> <p>Säännöllinen kysely palveluista lapsiperheille.</p>	<p>Toteutuneet osallistumiset valmistelussa.</p> <p>Toteutunut asiakasraatitoiminta ja saatu asiakaspalaute.</p> <p>Toteutunut kysely ja saatu asiakaspalaute.</p>	<p>Sivistysjohtaja</p> <p>Sosiaali- ja terveysjohtaja</p> <p>Varhaiskasvatuksen johtaja</p>
Yhteistoimintakäytäntöjen selkiyttäminen ja yhteistoiminnan lisääminen kunnan, seurakunnan ja järjestöjen välillä	<p>Kunnan, seurakunnan ja järjestöjen yhteiset tilaisuudet.</p> <p>Järjestöagentti ja seuraparlamentin puheenjohtaja otetaan mukaan PEKE-tiimin kokouksiin ja muuhun kehittämistyöhön.</p> <p>Vapaaehtoistoiminnan lisääminen ja organisointi lapsiperhepalveluissa yhteistyössä järjestöjen kanssa (Rönsy ry).</p>	<p>Järjestöjen edustajien osallistuminen työhön.</p> <p>Toteutuneet yhteistyöhankkeet.</p> <p>Toteutunut vapaaehtoistyön toimintamalli.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen johtaja</p> <p>Perhekeskustoiminnan kehittämistiimi (PEKE-tiimi)</p>

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Sähköisten palveluiden kehittäminen sekä palveluntuottajien ja asiakkaiden välisten viestintämuotojen kehittäminen	<p>Lasten ja perheiden sähköisten palveluiden kehittäminen ja eri tiedottamiskanavien laajempi hyödyntäminen.</p> <p>Kunnan nettisivujen uudistaminen ja sähköisen perhekeskuksen kehittäminen.</p> <p>Etäpalvelutoimintojen laajentaminen.</p>	<p>Toteutuneet uudet sähköiset palvelumuodot.</p> <p>Toteutuneet uudet nettisivut.</p> <p>Asiakaspalautteet ja sähköisten palveluiden käyttäjämäärät.</p>	<p>Sivistysjohtaja</p> <p>Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja</p>
Yhteisten toimintamallien luominen vanhemmuuden tueksi kouluikäisten lasten vanhemmille	<p>Pohditaan yhdessä vanhempien, lasten, koulujen, kolmannen sektorin ja paikallisten yritysten kanssa, mitä riittävä vanhemmuus on. Tarvitaanko esimerkiksi yhteisiä kasvatuksellisia toimintamalleja ja sääntöjä, joilla tuetaan eri ikäisten lasten turvallista kasvua ja kehitystä?</p>	<p>Toteutuneet tilaisuudet edellä mainittujen toimijoiden kanssa.</p> <p>Palautekyselyt.</p> <p>Toteutuneet yhteiset toimintamallit.</p>	<p>Koulukuraattorit</p> <p>Koordinoiva erityisopettaja</p>
Erityislasten ja -nuorten yhteisöllisyyden edistäminen	<p>Sosiaalihuollon asiakkaana olevien erityislasten ja -nuorten ryhmämuotoisten toimintojen kehittäminen perhetyön ja sosiaaliohjauksen välineenä.</p>	<p>Toteutuneet ryhmät.</p>	<p>Sosiaalityön päällikkö</p>